

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) หน่วยการวิเคราะห์ คือ คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนา ของเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนา ของเทศบาลตำบลบางนมโค ตามตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในชุมชน ระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน และตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนา การปกครองในระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น และการบริหารงานท้องถิ่น ที่จะสามารถพัฒนาแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การดำเนินการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. ขั้นตอนการดำเนินงานสร้างแผนยุทธศาสตร์
7. การนำเสนอผลการวิจัย

รายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยแต่ละหัวข้อมีดังต่อไปนี้

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้ศึกษาได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ผลการวิจัยของนักศึกษาภายในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนศึกษาระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการในการสร้างข้อคำถามและดำเนินการสร้างแบบสอบถาม พร้อมทั้งเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความสอดคล้องของข้อคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ เพื่อเป็นการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) นำมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.4 นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.6 จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 50 คน จำแนกเป็นบุคคลภายในองค์กร จำนวน 20 คน และบุคคลภายนอกองค์กร จำนวน 30 คน ดังนี้

1. บุคคลภายในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

1.1 นายกเทศบาลตำบล	จำนวน	1 คน
1.2 รองนายกเทศบาลตำบล	จำนวน	2 คน
1.3 สมาชิกสภาเทศบาลตำบล	จำนวน	10 คน
1.4 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	1 คน
1.5 รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	1 คน
1.6 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	จำนวน	1 คน
1.7 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนฯ	จำนวน	4 คน

2. บุคคลภายนอกองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา จำนวน 30 คน ประกอบด้วย

2.1 ผู้แทนที่สมาชิกสภาตำบลคัดเลือก	จำนวน	2 คน
2.2 ผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน	2 คน

2.3 ผู้แทนประชาคมตำบล	จำนวน 6 คน
2.4 ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน	จำนวน 6 คน
2.5 ผู้แทนกลุ่มสตรี/แม่บ้าน/เกษตรกร	จำนวน 3 คน
2.6 ผู้แทนอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน	จำนวน 3 คน
2.7 ผู้แทนหน่วยงานราชการ	จำนวน 6 คน
2.8 ผู้ประกอบการภาคเอกชน	จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา การปกครองในระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น และการบริหารงานท้องถิ่น

ตอนที่ 3 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

เกณฑ์การให้คะแนน การวิเคราะห์ลำดับคะแนนและการแปลผล ผู้วิจัยพิจารณาตามเกณฑ์การแบ่งระดับดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับระดับการศึกษาจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และปัจจุบันดำรงตำแหน่งหรือเป็นตัวแทนกลุ่มใดของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา การปกครองในระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น และการบริหารงานท้องถิ่น คำถามเป็นแบบเลือกตอบ ทั้งหมด 20 ข้อ ให้เลือกตอบเพียงตัวเลือกเดียว ข้อความที่กำหนดมีทั้งข้อความด้านบวกและข้อความด้านลบ

เกณฑ์การให้คะแนนและประเมินผล

1. ข้อความด้านบวก ได้แก่ ข้อ 2 3 5 6 9 11 17 18 19 และ 20

ตัวเลือก	คะแนน
การให้คะแนน ถ้าตอบ ถูก	ให้คะแนน 1
การให้คะแนน ถ้าตอบ ผิด	ให้คะแนน 0

2. ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 1 4 7 8 10 12 13 14 15 และ 16

ตัวเลือก	คะแนน
การให้คะแนน ถ้าตอบ ถูก	ให้คะแนน 0
การให้คะแนน ถ้าตอบ ผิด	ให้คะแนน 1

เกณฑ์การพิจารณาระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น และการบริหารงานท้องถิ่น โดยใช้ค่าคะแนนคิดเป็นร้อยละของแต่ละคน แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต. 2535 : 68)

ความรู้ระดับต่ำ	ได้คะแนนอยู่ในช่วง	0 - 11	คะแนน (0 - 59.99%)
ความรู้ระดับปานกลาง	ได้คะแนนอยู่ในช่วง	12 - 15	คะแนน (60 - 79.99%)
ความรู้ระดับสูง	ได้คะแนนอยู่ในช่วง	16 - 20	คะแนน (80 - 100%)

ตอนที่ 3 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประเมินค่า (Rating scale) โดยแบ่งเกณฑ์ให้คะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความเห็น
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

จากการกำหนดกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาโดยมาตรฐานประเมินค่า (Rating scale) ดังกล่าวข้างต้น มีเกณฑ์สำหรับแปลความความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยการแจกแจงความถี่แล้วนำไปหาค่าพิสัย หลังจากนั้นกำหนดชั้นเพื่อหาความกว้างของแต่ละชั้นหรืออันตรภาคชั้น (พิชิต ฤทธิรัฐ. 2543 : 292) ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5-1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.20 - 5.00	มากที่สุด
3.41 - 4.20	มาก
2.61 - 3.40	ปานกลาง
1.81 - 2.60	น้อย
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

เกณฑ์การวิเคราะห์ผลของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การกระจายของข้อมูล
มากกว่า 1.00	มาก
0.00 – 1.00	น้อย

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์สาระ(Content analysis) ตามเนื้อหาที่ความหมายคล้ายคลึงกัน รวบรวมเข้าด้วยกัน เพื่อนำเสนอตามลำดับขั้นของกระบวนการวางแผนพัฒนา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity)

การนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามแต่ละข้อตรงตามจุดมุ่งหมาย ของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ โดยการหาค่า IOC (Index of Congruence) โดยใช้สูตร ดังนี้ (พิชิต ฤทธิรัฐ. 2543 : 272)

$$\text{สูตร} \quad \frac{\text{IOC}}{N} = \sum R$$

IOC	คือ	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับเนื้อหา
R	คือ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
$\sum R$	คือ	ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
N	คือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เมื่อ R แทนคะแนนความคิดเห็นจึงมีค่า ดังนี้

เห็นด้วย	มีค่าคะแนนเท่ากับ	+1
ไม่แน่ใจ	มีค่าคะแนนเท่ากับ	0
ไม่เห็นด้วย	มีค่าคะแนนเท่ากับ	-1

การตรวจสอบได้ค่า IOC ของแบบสอบถามกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล ตำบลบางนมโค อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเท่ากับ 1.00

ขั้นตอนที่ 2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งก็คือเทศบาลตำบลสามก้อ จำนวน 30 คน หลังจากนั้นได้นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา การปกครองในระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น และการบริหารงานท้องถิ่น ด้วยวิธีของ คูเดอร์ – ริชาร์ดสัน โดยใช้สูตร KR.-21 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .703 และหาค่าความเชื่อมั่น เป็นรายข้อ (Item analysis) โดยหาค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับด้วยวิธีการ Cronbach' Alpha Coefficient กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เท่ากับ .816

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาถึงเทศบาลตำบลบางนมโคอำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความ

อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนา ของเทศบาลตำบลบางนมโค

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนา ของเทศบาลตำบลบางนมโค จำนวน 50 คน พร้อมชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ของการวิจัยและสร้างความเข้าใจแบบสอบถาม

3. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 23 – 31 สิงหาคม พ.ศ. 2551

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว นำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลทั่วไปของบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลบางนมโค

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้อธิบายความรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางนมโคอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นำมาหาแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนา ของเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนการดำเนินงานสร้างแผนยุทธศาสตร์

ระยะที่ 1 ดำเนินการศึกษาข้อมูลทั่วไป ความรู้ และความคิดเห็นในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยเพื่อนำมาจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้แบบสอบถาม

ระยะที่ 2 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

1. การจัดวางกลยุทธ์ (Strategy formulation) หรือการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning)

1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อหาโอกาสและภัยคุกคามโดยพิจารณาในความแตกต่าง ๆ เช่นการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

1.2 การวิเคราะห์สถานการณ์ภายในเพื่อหาจุดแข็ง และจุดอ่อน เช่น การมีส่วนร่วมของชุมชน การเงิน สาธารณเทศ กฎระเบียบ การจัดการ และทรัพยากร

1.3 การกำหนดหรือทบทวนวิสัยทัศน์ และภารกิจของเพื่อกำหนดให้แน่ชัดว่า เป้าหมายการวางแผนยุทธศาสตร์และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบงานการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.4 การกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรในระยะของแผนกลยุทธ์

1.5 การวิเคราะห์และเลือกกำหนดกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาองค์กร

2. การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic implementation)

2.1 การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน

2.2 การวางแผนปฏิบัติการ (Action plan) ที่ระบุกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการ

2.3 การปรับปรุง พัฒนาองค์กร เช่น ในด้าน โครงสร้าง ระบบงาน ทรัพยากรบุคคล วัฒนธรรมองค์กรและปัจจัยการบริการต่าง ๆ ในองค์กร

3. การควบคุมและประเมินผลเชิงกลยุทธ์ (Strategic control and evaluation) โดยการ ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์

การนำเสนอผลงานวิจัย

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ในรูปตารางประกอบการแปลผลเป็นความเรียง คือ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น และการบริหารงานท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการเตรียมการจัดทำแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดทางเลือกและการเลือกทางเลือก การลงมือปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น